

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
**Beleid en ontwikkeling sociaal
domein**

ons kenmerk	uw kenmerk	bijlage	behandeld door	BSN
21.000974	359941-2021	1	F.J. Esendam	
datum	telefoon	fax	e-mail	
24 november 2021	14 0591		gemeente@emmen.nl	
onderwerp	Beantwoording moties stationsgebied			

Geachte leden van de raad,

De raad heeft op 1 en 4 november 2021 twee moties aangenomen met betrekking tot het stationsgebied. In deze brief beantwoorden wij beide moties.

Allereerst hechten wij eraan op te merken dat wij een optimale veiligheid voor bewoners, reizigers en bezoekers op en rond het stationsgebied zeer belangrijk vinden. Wij onderkennen dat er sprake is van overlast in het gebied. Daarom hebben wij in 2019 het initiatief genomen tot een nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners om overlast zoveel mogelijk tegen te gaan door een gezamenlijke, gecoördineerde aanpak.

In de motie met het kenmerk RIS.10410 verzoekt u het college het volgende:

1. *een integraal veiligheidsplan op te stellen voor het stationsgebied met kortetermijnoplossingen.*

Antwoord:

Op initiatief van de gemeente is zoals gezegd in juni 2019 een samenwerking opgestart tussen diverse partijen rondom het stationsgebied. Het doel hiervan is om de overlast die in dat gebied voorkomt gezamenlijk aan te pakken en beheersbaar te houden. Aan deze samenwerking nemen de politie, het COA, de gemeente Westerwolde en de vervoersmaatschappijen QBuzz en Arriva, Leger des Heils en VNN deel. De samenwerking verloopt goed en gezamenlijk zijn en worden er concrete maatregelen getroffen om de overlast terug te dringen. Er is een integraal veiligheidsplan opgesteld, dat nu in uitvoering is. Dit plan treft u als bijlage aan. De aanpak is zowel gericht op asielzoekers als op de doelgroep dak- en thuislozen. Het plan bevat oplossingen voor de korte en de lange termijn. De oplossingen zoeken wij op allerlei manieren; dus soms een aanpak gericht op een individu of een groep, soms op aanpassingen in de fysieke ruimte. Omdat het een dynamisch proces is zijn er intussen aanvullende maatregelen in gang gezet. Ook deze aanvullingen komen in deze brief aan bod.

2. een onderzoek in te stellen naar langetermijnoplossingen met maatschappelijke partners;

Antwoord:

Bepaalde oplossingen in het veiligheidsplan zijn gericht op de langere termijn. Hiervoor moet bijvoorbeeld regelgeving worden gewijzigd of er moeten nog financiële middelen worden gevonden. Een voorbeeld hiervan is de HTL-maatregel. Ernstige overlastgevers kunnen in een Handhaving- en Toezichtlocatie geplaatst worden (HTL). Op basis van de huidige regeling worden alleen incidenten in het openbaar gebied meegewogen bij een HTL-besluit. Deze maatregel stond alleen open voor individuen die overlastgevend gedrag vertoonden in een azc- of COA-locatie. Het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt aan een verruiming van deze maatregel, waardoor deze ook toegepast kan worden bij individuen die overlastgevend gedrag in het openbaar gebied vertonen.

3. de mogelijkheid te onderzoeken voor een permanente, zichtbare en goed geoutilleerde boa-post met de hoogste classificatie boa's op het station in Emmen.

Antwoord:

Er is een permanente boa-post gevestigd op het station. Wij onderschrijven dat deze beter zichtbaar kan zijn. Wij hebben in november maatregelen getroffen om de post beter herkenbaar te maken voor reizigers en bewoners.

Hieronder beschrijven wij welke maatregelen wij al genomen hebben dan wel die op korte termijn in uitvoering komen, en de maatregelen voor de lange termijn of de nog nader te onderzoeken maatregelen.

Wat doen we al?

Samenwerking

Zoals hierboven al is aangegeven werken wij nauw samen met de andere betrokken partners, onder coördinatie van de gemeente. Doel is een gezamenlijke, gecoördineerde aanpak bij het voorkomen of terugdringen van overlastproblematiek.

Breed plan van aanpak

Wij zijn samen met het Leger des Heils, Politie, Q-buzz, Arriva, COA, gemeente Westerwolde en Handhaving bezig met de uitvoering van het eerdergenoemde plan van aanpak.

Dagopvang voor dak- en thuislozen

Het Leger des Heils is ruim tien jaar geleden gevraagd door de gemeente Emmen om een dagopvang voor dak- en thuislozen in de buurt van het stationsgebied te voeren vanwege de overlast in het gebied. De dagopvang is gestart aan het Bendienplein en is in 2017 verhuisd naar het pand aan de Verlengde Spoorstraat. In deze periode zijn 250 tot 300 mensen per jaar geholpen.

Het grootste deel van de mensen laat zich goed begeleiden, een klein deel van de mensen doet dat niet. Op dit moment is er sprake van overlast rondom het stationsgebied en een aantal van deze mensen verzamelt zich ook rondom de dagopvang. Overdag vormen zich groepjes en 's avonds slaapt een aantal dakloze mensen rondom het pand van de dagopvang aan de Verlengde Spoorstraat.

Deze mensen zijn veelal ernstig verslaafd, zijn psychisch verward en vertonen overlastgevend gedrag. Door de groepsvorming wordt dat overlastgevende gedrag versterkt. Ze laten zich niet meer aanspreken, zijn intimiderend, komen agressief over en gebruiken verbaal en soms ook fysiek geweld richting medewerkers van het Leger des Heils. Het Leger des Heils heeft deze vorm van overlast in de afgelopen tien jaar nog niet in deze hoedanigheid meegemaakt.

Wij zijn in gesprek met het Leger des Heils over het terugdringen van de overlast bij de dagopvang. In aanvulling op de maatregelen in het plan van aanpak hebben wij het volgende afgesproken:

- VNN gaat met de verslaafde mensen in gesprek om oplossingen te bieden.
- De wijkagent komt meermalen per week langs voor surveillance en om bij te dragen aan

oplossingen.

- De betrokken partijen monitoren het plan van aanpak en passen dit zo nodig aan op basis van de situatie ter plaatse.
- In overleg met politie worden gebiedsverboden afgegeven en gehandhaafd.
- Er komen nog dit jaar aanpassingen aan het pand, die hanggedrag rond het pand tegengaan.
- Aanpassingen in openbaar gebied (snoeien bosjes, verlichting, etc.)

Openingstijden dag- en nachtopvang.

Vanwege corona zijn de openingstijden van dag- en nachtopvang op elkaar aangesloten. Hiermee bieden we mensen 24 uur per dag een plek waar ze terecht kunnen. Ze hoeven dan niet onnodig op straat tijd te overbruggen voordat ze bij een voorziening terecht kunnen.

Capaciteit nachtopvang

Normaal gesproken zijn er vier nachtopvangplekken beschikbaar. Tijdens de winterregeling wordt de capaciteit verhoogd naar acht. Momenteel zijn er, vanwege de toenemende vraag, structureel acht nachtopvangplekken beschikbaar gesteld. Deze capaciteit is op dit moment voldoende.

Extra toezicht

Sinds april 2020 is in het stationsgebied, samen met Arriva, ingezet op meer toezicht. Elke dag is er tot 24:00 uur toezicht in het stationsgebied. Deze toezichthouders zorgen ervoor dat overige reizigers zich prettiger voelen, maar zij grijpen ook in bij (dreigende) excessen in en rondom de bus lijn 73/ pendelbus.

Surveillance stationsgebied

Handhaving surveilleert dagelijks bij de dagopvang en in het stationsgebied. Dit wordt aangevuld met acties gericht op alcohol/drugs en daarnaast het afgeven van gebiedsverboden.

Cameratoezicht

Begin 2020 zijn er extra camera's in het stationsgebied geplaatst. Onlangs is daar nog een camera bijgekomen. Ook zijn boa's uitgerust met bodycams. Het doel is preventieve werking.

Kaartuitgifte/facilitering

Omdat vervoersbewijzen in de avonduren niet contact afgerekend konden worden, was er veel politie-inzet nodig in de avond. Niet alleen vanwege gedoe bij opstappen op de bus (onveiligheid) maar ook omdat politie vaak werd gevraagd een vervoersbewijs af te geven. Maatregel: vervoersbewijzen kunnen nu contact worden afgerekend bij de OV-stewards. Dit wordt ook veelvuldig gedaan.

Pendelbus

Er is in 2020 een aparte pendelbus tussen Emmen en Ter Apel gaan rijden, waarmee een aparte vervoersstroom voor asielzoekers is ingericht. Hierdoor wordt buslijn 73 ontlast. De financiering is ook in 2022 waarschijnlijk geregeld. De wens is om dit te verlengen (en het liefst voor een aantal jaren).

Pendelbus tussen Zwolle en Ter Apel

Een maatregel die naar verwachting veel effect sorteert is het inzetten van een pendelbus die rechtstreeks van Zwolle naar Ter Apel rijdt, zodat asielzoekers zo snel mogelijk en zonder overstap in Emmen bij het Aanmeldcentrum (AC) in Ter Apel arriveren. Niet alleen station Emmen wordt daarmee ontlast, maar ook de druk op het OV door grote groepen asielzoekers die zich moeten melden in het AC Ter Apel wordt hiermee voorkomen. Wij voeren hierover bestuurlijk overleg met de overheids- en vervoerspartners. Inmiddels hebben wij van het ministerie van Justitie en Veiligheid de toezegging gekregen voor financiering van de inzet van de pendelbus tot 1 januari 2021. De pendelbus zal in week 47 gaan rijden.

Maatregelen op de langere termijn

Uitbreiding mogelijkheden HTL

Dat een HTL-maatregel alleen mogelijk is wanneer een asielzoeker zich misdraagt in een azc en/of COA is al eerder aangekaart bij het ministerie. De wens is uitgesproken dat deze voorziening ook mogelijk is als de asielzoeker overlast in het openbaar gebied vertoont. Het ministerie heeft onlangs aangegeven dat een aanpassing van de maatregel in voorbereiding is. Wij juichen deze ontwikkeling toe.

Eén toegangsbewijs kaartje voor trein en bus

Eén van de oorzaken van gedoe rondom het openbaar vervoer en daaruit voortvloeiende overlast in de openbare ruimte zijn de verschillende soorten toegangsbewijzen die nodig zijn in trein en bus. Arriva en Qbuzz werken aan een gezamenlijk toegangsbewijs voor het hele traject Zwolle – ter Apel. De verwachting is dat overstapproblemen in Emmen daarmee sterk verminderen, waardoor de druk op het stationsgebied afneemt. Op het moment dat de pendelbus tussen Zwolle en Ter Apel gaat rijden wordt deze maatregel minder relevant.

Fysieke afsluiting pendelbus en lijn 73

De mogelijkheid van fysieke afsluiting van de pendelbus Emmen-Ter Apel en lijn 73 op het station en bij de COA in Ter Apel wordt nader onderzocht. Het doel hiervan is het onmogelijk maken op de bus te stappen zonder geldig vervoersbewijs.

Investeren in opleiding toezichthouders en boa's

De toezichthouders en boa's in het gebied krijgen aanvullende trainingen en instructie om de overlast te bestrijden en om te gaan met personen die overlast veroorzaken.

Verlichting

Adequate verlichting is belangrijk voor (het gevoel van) sociale veiligheid. Hiermee worden bijvoorbeeld donkere nissen voorkomen waar personen zich ongezien kunnen ophouden. Op het trein- en busstation is de verlichting recentelijk vernieuwd. Dit zou ook kunnen gebeuren in de Verlengde Spoorstraat, waar de verlichting onder de maat is.

Dagopvang voor dak- en thuislozen

- Onconventioneel wonen (paradijsvogels) kan voor een klein deel van deze mensen een mogelijke oplossing zijn. Wanneer zij een eigen plek hebben (en dus iets te verliezen hebben), waar zij zich maar aan enkele basisregels hoeven te houden, is de kans van slagen groter. Uiteraard zijn toezicht, handhaving en inzet begeleiding en verslavingszorg voor deze groep van groot belang, maar minstens zo belangrijk is een plek om te wonen.
- Gemeente zal blijvend regie voeren op contractpartijen voor wat betreft overlastgevende cliënten.
- Blijvende aandacht voor arbeidsmigranten en ongedocumenteerden door betrokken partijen, voorkomen dat deze worden doorverwezen naar het Leger des Heils.

De raad heeft daarnaast op 1 november 2021 een andere motie met kenmerk RIS.10412 aangenomen, waarin u verzoekt een brandbrief aan de staatsecretaris van Justitie en Veiligheid te sturen om aan te dringen op eerdere scheiding van de stroom mensen die zich meldt bij het AC Ter Apel, zodat veiligelanders niet meer met het reguliere openbaar vervoer vanaf Zwolle via Emmen naar Ter Apel kunnen reizen.

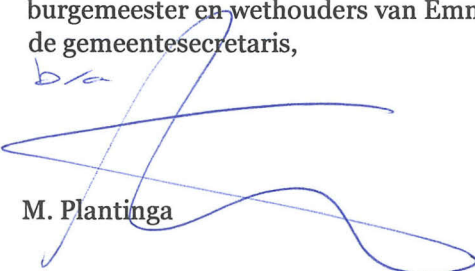
Antwoord:

Als asielzoekers aankomen in Nederland krijgen zij een vervoersbewijs voor het openbaar vervoer om zich te kunnen melden bij het AC in Ter Apel. Pas daarna wordt vastgesteld tot welke categorie asielzoeker zij behoren en in welke procedure zij worden opgenomen. Het is dus niet mogelijk eerder een scheiding aan te brengen tussen deze personen.

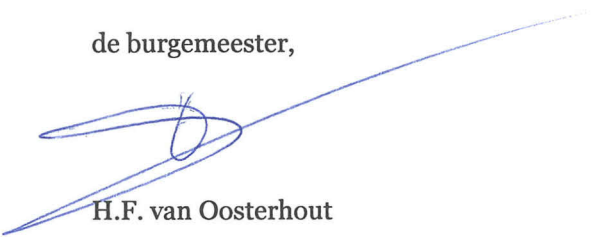
Wij denken dat de hierboven beschreven maatregel van een rechtstreekse pendeldienst tussen Zwolle en Ter Apel wel effect sorteert en de druk op het openbaar vervoer kan ontlasten. Een deel van de huidige problematiek wordt immers veroorzaakt door de verhoogde toestroom van asielzoekers in de afgelopen periode. Zoals gezegd is daarbij de medewerking van onze partners in de keten nodig, en wij oefenen druk uit om dat doel op korte termijn te bereiken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

M. Plantinga

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout